

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ВІЙСЬКОВА ПСИХОЛОГІЯ”
(для бакалаврів)**

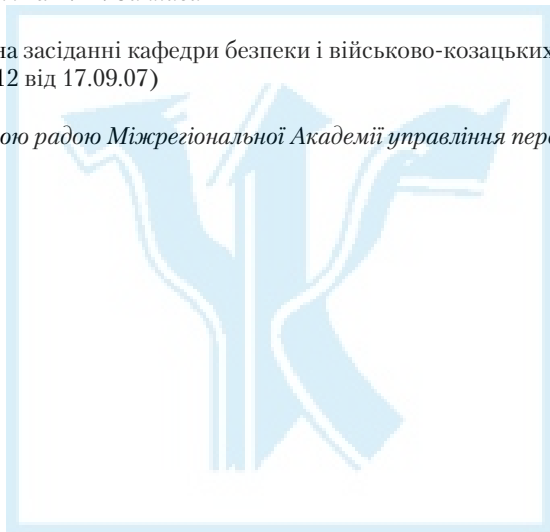
МАУП

Київ 2008

Підготовлено доцентами кафедри безпеки і військово-козацьких дисциплін
М. О. Левченком та А. М. Сипливим

Затверджено на засіданні кафедри безпеки і військово-козацьких дисциплін
(протокол № 12 від 17.09.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Левченко М. О., Сипливий А. М. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Військова психологія” (для бакалаврів). – К.: МАУП, 2008. – 38 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст самостійної роботи з дисципліни “Військова психологія”, методичне забезпечення самостійної роботи студентів, вказівки до виконання контрольних робіт та рефератів, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації. Самостійна робота студента є основним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Індивідуально-консультативна робота — це форма організації навчальної роботи викладача зі студентами, яка здійснюється шляхом створення необхідних умов для виявлення і розвитку індивідуальних особливостей студента. Така робота має на меті посилити мотивацію студентів до пізнавальної діяльності та спрямувати її в необхідне русло.

Мета методичних рекомендацій щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Військова психологія” — визначити вимоги та умови, необхідні для організації самостійної навчальної та наукової праці студентів. Вони спрямовані на виконання таких завдань:

- створення передумов для впровадження єдиного підходу викладачів до організації самостійної роботи студентів та індивідуально-консультативної роботи;
- створення організаційно-методичних засад щодо розвитку у студентів мотивації до навчання;
- сприяння формуванню у студентів навичок самостійної навчальної, науково-дослідної та практичної роботи;
- сприяння формуванню професійних якостей, знань, умінь і навичок майбутніх фахівців;
- створення умов для гармонійного творчого розвитку особистості студента;
- сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи студентів — засвоїти певні знання, уміння, навички, закріпити та систематизувати здобуті знання, їх застосування при виконанні практичних завдань та творчих робіт, а також виявити прогалини у системі знань із предмета.

Самостійна робота студентів з дисципліни становить не менше 51 % часу, передбаченого для виконання основної освітньої програми

ми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень.

Зміст самостійної роботи студента з дисципліни визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ВІЙСЬКОВА ПСИХОЛОГІЯ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	
	Змістовий модуль I. Наукові основи професійної психології	
1	Предмет, категорії військової психології. Основні етапи її становлення та розвитку	6
2	Психологічні особливості професійної діяльності військовослужбовців Збройних сил України	8
3	Психологічна характеристика бойової готовності військової частини	8
4	Психологічні особливості ефективного несення бойового чергування, вартової та внутрішньої служби	8
	Змістовий модуль II. Військова психологія як галузь науки	
5	Актуальні проблеми психологічного супроводження військової дисципліни	8
6	Проблема військового колективу та його структура	8
7	Соціально-психологічні проблеми управління військовими підрозділами	8
Разом годин: 54		

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основне завдання студентів при виконанні самостійної роботи — відпрацювати необхідні теми дисципліни, викладені в цих методичних рекомендаціях.

Активна самостійна робота студентів можлива лише за наявності серйозної та стійкої мотивації. Найпотужніший мотивуючий фактор — підготовка до подальшої ефективної професійної діяльності. Активізують самостійну роботу також такі фактори:

1. Користність роботи, що виконується.
2. Участь студентів у творчій діяльності.
3. Інтенсивна педагогіка, що передбачає впровадження у навчальний процес активних методів навчання.
4. Використання мотивуючих факторів контролю знань (накопичувальна система оцінювання знань, рейтинг).
5. Індивідуалізація завдань, які виконуються в аудиторії та позааудиторний час, постійне їх оновлення.
6. Особистість викладача. Викладач може бути прикладом для студента як професіонал і творча особистість.

Основне завдання організації самостійної роботи студентів — навчити студентів свідомо та самостійно працювати спочатку з навчальним матеріалом, а потім з науковою інформацією, закласти основи самоорганізації та самовиховання, сформувати уміння та навички постійно підвищувати свою кваліфікацію.

При вивченні кожної дисципліни організація самостійної роботи студентів являє собою єдність трьох взаємопов'язаних форм:

1. Аудиторна самостійна робота.
2. Позааудиторна пошуково-аналітична робота.
3. Творча наукова робота.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“ВІЙСЬКОВА ПСИХОЛОГІЯ”

Змістовий модуль I. Наукові основи професійної психології

Тема 1. Предмет, категорії військової психології.

Основні етапи її становлення та розвитку

1. Військова психологія як галузь психологічної науки.
2. Об'єкт і предмет військової психології, її зміст. Завдання військової психології.
3. Міжпредметні зв'язки військової психології.
4. Використання військово-психологічних знань у навчально-бойовій та виховній роботі з військовослужбовцями.
5. Методи військової психології (спостереження, експеримент, бесіда, опитування, тестування, узагальнення належних характеристик, аналіз документів, соціометрія та ін.), їх використання фахівцем-психологом з метою підвищення ефективності виховної роботи з особовим складом Збройних сил України.
6. Історичні витoki військової психології як науки та практики. Основні етапи розвитку військово-психологічного знання, характерні риси його застосування у військовій практиці (відсутність наукового категоріального апарату, утилітарна спрямованість, жорсткі форми застосування та ін.).
7. Внесок у розвиток військово-психологічного знання вчених стародавнього світу та середніх віків.
8. Визначні військові психологи ХХ ст.
9. Сучасний стан військової психології в Україні.

Література: основна [2; 5; 7; 15; 17; 22; 25; 45; 51];
додаткова [1; 3–6]

Теми рефератів

1. Військова психологія як галузь психологічної науки. Об'єкт, предмет, зміст, завдання та зв'язок з іншими науками.
2. Основні етапи розвитку військово-психологічного знання, характерні риси його застосування у військовій практиці.
3. Характеристика сучасного стану військової психології в Україні.

Тести та завдання для самоконтролю

1. Зробіть наукове обґрунтування основних умов становлення психіки особистості.

Основними умовами становлення психіки особистості є:
по-перше, людське суспільство;
по-друге, активна трудова діяльність (гра, навчання, праця);
по-третє, розвиток мови, абстрактного мислення й свідомості;
по-четверте, високоорганізовані, такі, що нормально функціонують, мозок та нервова система.

2. До перелічених форм прояву психіки людини не належать:

- а) психічні процеси;
- б) психічні стани;
- в) психічні властивості;
- г) емоційні процеси.

3. Автоконтрольний блок

Психічні стани характеризують..... динаміку....., яка істотно впливає на..... особистості (на- приклад, тривожність, апатія, схвильованість, стрес, напру- женість, несміливість, захват, емпатія та ін.)	- психічної діяльності - тимчасову - поведінку
--	---

4. Автоконтрольний блок

Психічні властивості — це індивідуально-..... людини, за допомогою яких визначають її..... діяльності. До психічних властивостей належать спрямованість,, і здібності.	- темперамент - характер - психологічні особливості - тип, характер вчинків і мотиви
---	--

5. Зробіть психологічний аналіз основних функцій психіки людини:

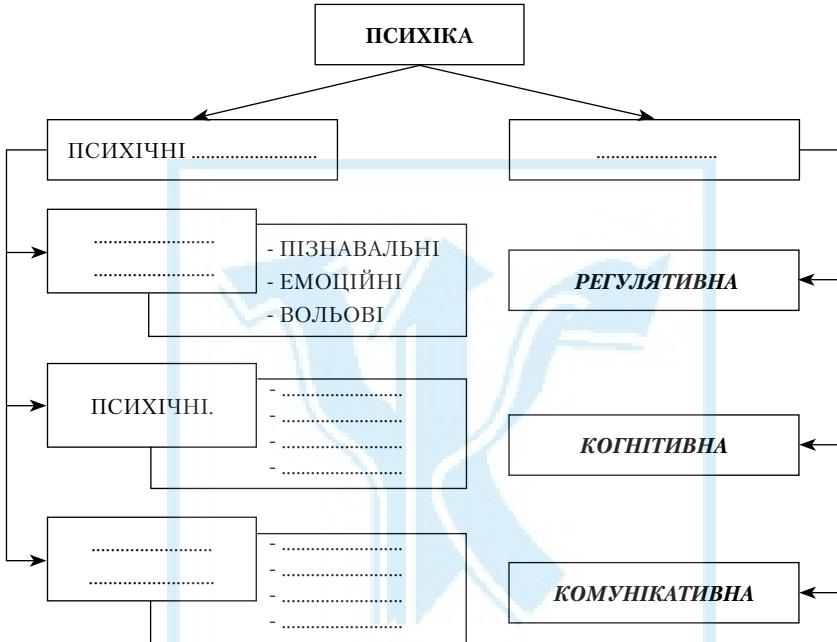
- а) когнітивна;
- б) комунікативна;
- в) регулятивна.

6. До перелічених предметів військової психології не належить:

- а) психіка особистості;
- б) психологія людини;

- в) психологія військового колективу;
- г) психологія військової діяльності.

7. Автоконтрольний блок

8. Автоконтрольний блок

Військова психологія — це, яка вивчає. функціонування і психічних явищ..... в умовах військової діяльності та бою	- закономірності - прикладної - психології - військового колективу - психіки воїна
--	---

9. Визначте сутність людської свідомості та її структуру. Як взаємодіють свідомість і підсвідомість?

10. Чому військову психологію визначають науково-прикладною психологічною наукою?

Консультації. Правильна відповідь: 2г; 6б.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте об'єкт, предмет, зміст та завдання військової психології.
2. Застосування військово-психологічних знань у навчально-бойовій та виховній роботі з військовослужбовцями.
3. Використання фахівцем-психологом методів військової психології з метою підвищення ефективності виховної роботи з особовим складом Збройних сил України.
4. Розкрийте питання історіології витоків військової психології як науки та практики. Основні етапи розвитку військово-психологічного знання.
5. Охарактеризуйте сучасний стан військової психології в Україні.
6. Визначні військові психологи ХХ ст.

Тема 2. Психологічні особливості професійної діяльності військовослужбовців Збройних сил України

1. Фактори впливу головних чинників бойової діяльності на особистість військовослужбовця.
2. Психологічний механізм формування у воїна переконань, впевненості в міцності сформованих знань, навичок та вмінь, віри в надійність зброї та бойової техніки.
3. Психологічні знання про особистість як науково-методологічна основа та передумова ефективної діяльності офіцерів-психологів з удосконалення системи навчально-виховної роботи з особовим складом військових частин Збройних сил України.
4. Класифікація психічних станів людини. Чинники, що впливають на характер станів військовослужбовців.
5. Негативні психічні стани, закономірності, динаміка розвитку та механізми їх виникнення у військовослужбовців в екстремальних ситуаціях (стрес, фрустрація, депресія, дезорганізованість, агресія, конфлікт, криза та ін.), основні типи переживань (гедоністичні, реалістичні) та ситуативних неврозів.

Література: основна [2; 3; 5; 14; 18; 19; 32; 45; 46; 49; 50];
додаткова [3; 6; 9; 18]

Теми рефератів

1. Негативні психічні стани, закономірності, динаміка розвитку та механізми їх виникнення у військовослужбовців в екстре-

мальних ситуаціях, основні типи переживань та ситуативних неврозів.

2. Види психічних станів людини. Чинники, що впливають на характер станів військовослужбовців.
3. Психологічні знання про особистість як науково-методологічна основа та передумова ефективної діяльності офіцерів-психологів з удосконалення системи навчально-виховної роботи з особовим складом військових частин Збройних сил України.

Тести та завдання для самоконтролю

1. Автоконтрольний блок

Особистість — це..... індивід, що.....	- розглядається
..... з огляду на соціально значущі.....	- соціалізований
....., які визначають його..... та	- властивості
діяльність.	- поведінку

2. Зробіть соціально-психологічний аналіз основних психічних рис особистості:

- ступінь сформованості психічних властивостей та якостей;
- свідомість, самосвідомість та індивідуальність;
- активність, виражена в певній діяльності, саморегулювання;
- включення в систему суспільних відносин.

3. Зробіть психологічний аналіз наведеного положення:

“Психологи зазначають, що людина як біологічна істота народжується один раз, але як особистість — двічі. Вперше тоді, коли дитина починає говорити “Я”, виокремлюючись з оточення, протиставляючи себе іншим людям та порівнюючи себе з іншими.

Друге народження особистості відбувається, коли у людини сформувався світогляд, власні моральні потреби та оцінки, які роблять її відносно стійкою від переконань інших. Це дає їй змогу керувати своєю поведінкою згідно зі своїми переконаннями і моральними нормами”.

4. Назвіть з перелічених нижче факторів формування особистості “зайвий”:

- а) фізично-географічний;
- б) біологічний;
- в) соціальний;
- г) виховний;
- д) власна активна діяльність.

5. Автоконтрольний блок (психологічна структура особистості за К. К. Платоновим)

	Елементи, які входять у підструктуру	Відношення біологічного та соціального	Види формування підструктур
1. Спрямованість особистості, покликання....., інтерес, бажання	Біологічного дуже мало	Виховання
2.	Знання, навички, уміння, звички	Навчання
3. Особливості	Воля, почуття, уявлення, мислення,	Частіше більше соціального
4. властивості	Темперамент, статеві, вікові, патологічні властивості дуже мало	Тренування

Крім цих чотирьох підструктур, у структурі особистості він виокремлює дві загальні інтегративні підструктури:

- 1)
- 2)

6. Автоконтрольний блок

Консультації. Правильна відповідь: 4а.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть фактори впливу головних чинників бойової діяльності на особистість військовослужбовця.
2. Як діє психологічний механізм формування у воїна переконань, впевненості в міцності сформованих знань, навичок та вмій, віри в надійність зброї та бойової техніки?
3. Психологічні знання про особистість, їх значення та роль в удосконаленні системи навчально-виховної роботи з особовим складом військових частин Збройних сил України.
4. Психічні стани людини, їх класифікація. Чинники, що впливають на характер станів військовослужбовців.
5. Механізми виникнення негативних психічних станів в екстремальних ситуаціях у військовослужбовців, закономірності, динаміка розвитку. Основні типи переживань та ситуативних неврозів.

Тема 3. Психологічна характеристика бойової готовності військової частини

Основні вимоги директивних документів до рівня бойової та мобілізаційної готовності військ, їх психологічні компоненти.

1. Ступені бойової та мобілізаційної готовності, їх психологічні особливості.
2. Пізнавальні, емоційні та мотиваційно-вольові аспекти стану бойової та мобілізаційної готовності, психічні фактори впливу на них.
3. Методичні засади вивчення психологічних компонентів бойової та мобілізаційної готовності, норми та засоби психологічного впливу військового психолога на воїнів з метою підтримки постійної бойової готовності військової частини.

Література: основна [1; 7; 9; 19; 20; 26; 30; 32; 47; 52];
додаткова [3; 5]

Теми рефератів

1. Директивні документи рівня бойової та мобілізаційної готовності військ, їх психологічні компоненти.
2. Психологічний вплив військового психолога на воїнів з метою підтримки постійної бойової готовності військової частини.
3. Пізнавальні, емоційні та мотиваційно-вольові аспекти стану бойової та мобілізаційної готовності, психічні фактори впливу на них.

Тести та завдання для самоконтролю

1. Автоконтрольний блок

Психічний стан — це особистістю ситуації в психічної діяльності, що виражається в поведінки та переживання на певному.....	- проміжку часу - відображення - динаміці - єдності
--	--

2. Зробіть психологічний аналіз основних показників психічного стану:

- а) цілісність;
- б) ситуативність;
- в) сталість у часі;
- г) єдність поведінки та переживання;
- д) зв'язок з індивідуально-психічними особливостями й психічними процесами.

3. Назвіть з перелічених показників класифікації психічних станів “зайвий”:

- а) діяльність — стани, які поліпшують або погіршують діяльність;
- б) взаємини та спілкування — стани, які поліпшують (погіршують) взаємини та спілкування;
- в) особистість (характер, система ставлення до дійсності): стани, зумовлені позитивним або негативним ставленням до дійсності;
- г) біологічні структури особистості — позитивні й негативні психофізіологічні стани;
- д) емоційні компоненти характеру — позитивний та негативний емоціональний стан;
- е) вольові риси характеру — позитивний та негативний вольовий стан;
- ж) інтелектуальні риси характеру — позитивний та негативний інтелектуальний стан;
- з) пізнавальні риси особистості — стани, які поліпшують (погіршують) стан розумової діяльності.

4. До перелічених функцій психічних станів не належить:

- а) організація психічних процесів;
- б) зрівноваження людини із зовнішнім середовищем;
- в) регуляція всіх психічних функцій людини;
- г) забезпечення пізнавальної діяльності людини.

5. Зробіть психологічний аналіз перелічених нижче особливостей поведінки людей, які охоплені панікою:

- а) неадекватна оцінка ситуації (перебільшення небезпеки), прагнення врятуватися втечею;
- б) посилена метушливість, хаотизм поведінки або, навпаки, її загальмованість;
- в) погіршення дисципліни, працездатності;
- г) пошук заспокійливих засобів (наприклад, алкоголю);
- д) прагнення одержати інформацію.

Консультації. Правильні відповіді: 3з; 4г.

Питання для самоконтролю

- 1. Вимоги директивних документів до рівня бойової та мобілізаційної готовності військ, їх психологічні компоненти.
- 2. Психологічні особливості ступенів бойової та мобілізаційної готовності.
- 3. Розкрийте суть пізнавальних, емоційних та мотиваційно-вольових аспектів стану бойової та мобілізаційної готовності, психічні фактори впливу на них.
- 4. Методичні засади вивчення психологічних компонентів бойової та мобілізаційної готовності.
- 5. Норми та засоби психологічного впливу військового психолога на воїнів з метою підтримки постійної бойової готовності військової частини.

Тема 4. Психологічні особливості ефективного несення бойового чергування, вартової та внутрішньої служби

- 1. Сучасні вимоги до бойового чергування, несення вартової та внутрішньої (вахтової) служби, їх загальна психологічна характеристика та відмінності.
- 2. Поняття напруженості, стомленості, працездатності, їх вплив на ефективність несення служби та можливі негативні наслідки.
- 3. Роль мотиваційної сфери воїна в забезпеченні виконання завдань бойового чергування при несенні вартової та внутрішньої служби.
- 4. Психологічні проблеми комплектування чергових змін, варт і нарядів, методика їх вивчення та врахування при доборі особового складу.

5. Інші психологічні умови та засоби підвищення ефективності зусиль особового складу при виконанні обов'язків з несення бойового чергування, вартової та внутрішньої служби.
6. Роль та місце військового психолога в ефективному психологічному забезпеченні виконання особовим складом завдань, пов'язаних з бойовим чергуванням, вартовою та внутрішньою службою.

Література: основна [1; 3; 7; 8; 14; 16; 19; 25; 33; 39; 44; 45];
додаткова [2; 8]

Теми рефератів

1. Сучасні вимоги до бойового чергування, несення вартової та внутрішньої (вахтової) служби, їх загальна психологічна характеристика та відмінності.
2. Психологічні умови та засоби підвищення ефективності зусиль особового складу при виконанні обов'язків з несення бойового чергування, вартової та внутрішньої служби.
3. Значення військового психолога в ефективному психологічному забезпеченні виконання особовим складом завдань, пов'язаних з бойовим чергуванням, вартовою та внутрішньою службою.

Тести та завдання для самоконтролю

1. Автоконтрольний блок

Методологія — це принципів і засобів та теоретичної та практичної, а також про цю систему.	<ul style="list-style-type: none"> - діяльності - система - побудови - організації - наука
--	---

2. Автоконтрольний блок

Предметом військово-психологічного є його, а результатом — правил і рекомендацій щодо його здійснення.	<ul style="list-style-type: none"> - методології - дослідження - процес - система
--	---

3. Автоконтрольний блок

Методику військово-психологічного дослідження можна визначити як прийомів та засобів, порядок їх й інтерпретації результатів.	<ul style="list-style-type: none"> - отриманих - вивчення - сукупність - викорис- тання
---	---

4. Назвіть з наведених елементів методики військово-психологічного дослідження “зайвий”:

- а) концепція, на основі якої будується методика;
- б) психологічні явища, що досліджуються, їхні ознаки, параметри;
- в) зв'язки та залежності між психологічними явищами, що вивчаються;
- г) методи, що використовуються;
- д) процедура і технологія військово-психологічного дослідження;
- е) порядок використання методів і методичних прийомів;
- ж) послідовність і техніка узагальнення результатів дослідження;
- з) склад, роль та місце дослідників у процесі дослідження.

5. Письмово заповніть зміст основних етапів військово-психологічного дослідження:

підготовка, що передбачає.....
формування дослідження; виділення і визначення; розроблення.....; визначення емпіричних для верифікації сформульованих гіпотез; вибір і техніки дослідження; розроблення дослідження;

реалізація, що означає пошук даних із застосуванням обраних..... збирання результатів дослідження та попередній їх; їхнє обґрунтування; остаточний результатів дослідження; формулювання та рекомендацій;

впровадження, тобто можливостей і сфери сформульованих рекомендацій і висновків, які військово-педагогічної і морально-психологічної практики, у військову практику.

6. Зробіть методологічний аналіз основних змінних у військово-психологічному дослідженні.

Змінні — це чинники, що набувають різних значень у досліджуваній галузі. Їх можна класифікувати на основі зв'язків і залежностей причинного характеру. На підставі цього критерію виділяють: залежні, незалежні та незалежні опосередковані змінні.

Залежні змінні — це різні соціально-психологічні та психологічні явища, що зазнають впливу інших явищ.

Незалежні змінні — це явища, що мають безпосередній вплив на виникнення і прояв інших соціально-психологічних і психологічних явищ, які визначаються як залежні змінні.

Незалежні опосередковані змінні — це внутрішні та зовнішні явища, за участі яких відбувається вплив незалежних змінних на залежні.

7. Зазначте групу, де вказані основні методи емпіричного військово-психологічного дослідження:

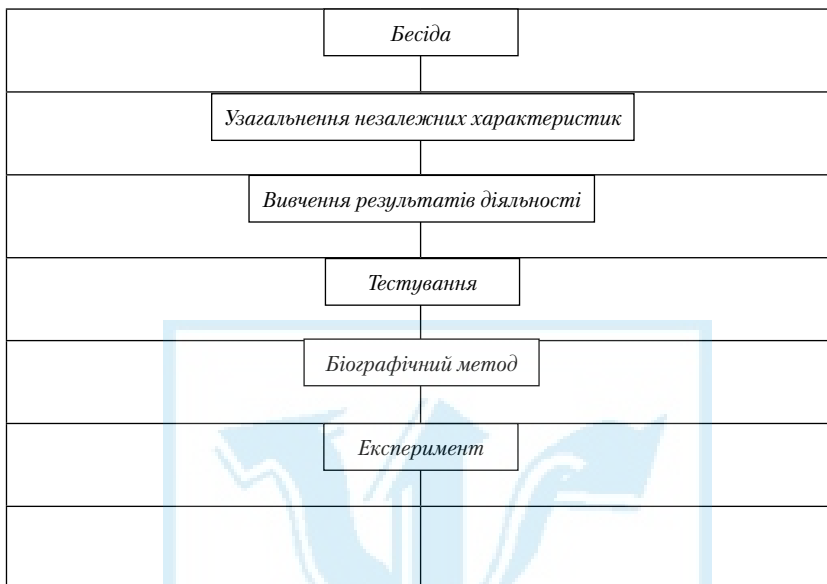
- а) спостереження, експеримент, бесіда, інтерв'ю, анкетування, соціометрія, референтометрія, біографічний метод, тестування, вивчення продуктів діяльності, узагальнення незалежних характеристик;
- б) спостереження, експеримент, бесіда, інтерв'ю, анкетування, соціометрія, референтометрія, біографічний метод, тестування, вивчення продуктів діяльності, узагальнення незалежних характеристик, моделювання, реконструювання і типологізація;
- в) соціометричне вимірювання, референтометрія, біографічний метод, тестування, вивчення продуктів діяльності, узагальнення незалежних характеристик, моделювання, реконструювання, узагальнення досвіду, лабораторні роботи;
- г) правильної відповіді немає.

8. За функціональною ознакою тестів щодо предмета дослідження розрізняють різні види тестів. Які ознаки взяті для класифікації наведених нижче видів тестів?

- тести інтелекту;
- критеріально орієнтовані тести;
- тести креативності;
- особистісні тести тощо.
- тести досягнень;

9. Назвіть позитивні та негативні сторони методів психологічного дослідження.

ПОЗИТИВНІ СТОРОНИ	НЕГАТИВНІ СТОРОНИ
	Психологічне спостереження
	Анкетування

Консультації. Правильні відповіді: 4д; 7г.

Питання для самоконтролю

1. Визначте загальну психологічну характеристику та відмінності сучасних вимог до бойового чергування, несення вартової та внутрішньої (вахтової) служби.
2. Вплив на ефективність несення служби та можливі негативні наслідки стомленості, напруженості, працездатності.
3. Розкрийте суть мотиваційної сфери воїна в забезпеченні виконання завдань бойового чергування, при несенні вартової та внутрішньої служби.
4. Комплектування чергових змін, варт та нарядів, методика їх вивчення та врахування при доборі особового складу.
5. Психологічні умови та засоби підвищення ефективності зусиль особового складу при виконанні обов'язків з несення бойового чергування, вартової та внутрішньої служби.
6. Військовий психолог у процесі ефективного психологічного забезпечення виконання особовим складом завдань, пов'язаних з бойовим чергуванням, вартовою та внутрішньою службою.

Змістовий модуль II. Військова психологія як галузь науки

Тема 5. Актуальні проблеми психологічного супроводження військової дисципліни

1. Військова дисципліна як об'єкт психологічного аналізу. Поняття дисциплінованості воїна.
2. Структура системи дисциплінування особового складу військової частини, її психологічна характеристика.
3. Вимоги директивних документів до військової дисципліни та її психологічного супроводження.
4. Психологічний аналіз і оцінка впливу особливостей умов служби та побуту в різних видах Збройних сил України, службового становища, етнічного та регіонального походження військовиків, їх рівня освіти, релігійно-конфесійної орієнтації та строків служби на рівень їх особистої дисциплінованості і стан дисципліни у військовій частині.
5. Психологічні передумови порушень дисципліни. Психологічні особливості різних видів військової дисципліни (повсякденної діяльності, бойового чергування, несення вартової та внутрішньої служби та ін.).
6. Психологічні умови, шляхи та засоби зміцнення військової дисципліни.
7. Розробка психологом методики вивчення стану дисципліни серед особового складу, проведення психологічних та організаційних заходів щодо її зміцнення.

Література: основна [4; 6; 9; 11; 16; 17; 24; 34; 36; 48];
додаткова [4]

Теми рефератів

1. Поняття військової дисципліни та дисциплінованості воїна.
2. Психологічний аналіз і оцінка впливу особливостей умов служби та побуту в різних видах Збройних сил України, службового становища, етнічного та регіонального походження військовиків, їх рівня освіти, релігійно-конфесійної орієнтації та строків служби на рівень їх особистої дисциплінованості і стан дисципліни у військовій частині.
3. Психологічні передумови порушень дисципліни. Психологічні особливості різних видів військової дисципліни (повсякденної діяльності, бойового чергування, несення вартової та внутрішньої служби та ін.).

Тести та завдання для самоконтролю

1. Зробіть порівняльний аналіз сутності, схожості та відмінності відчуття і сприймання.

2. У чому полягає фізіологічна основа відчуттів і сприймань?

3. Назвіть з перелічених нижче закономірностей відчуття “зайву”:

- а) абсолютна чутливість органів чуття;
- б) межа відчуття;
- в) адаптація;
- г) сенсibiliзація;
- д) амбівалентність.

4. Блок для поглиблення знань:

- а) зоровий аналізатор

Основні характеристики	Величина	Примітка
1	2	3
Діапазон електромагнітних хвиль	380–750 нм	
Діапазон яскравості, що сприймається очима	10^{-6} – 10^6 ніт	
Оптимальний діапазон яскравості	16–160 ніт	
Нижній поріг світлової чутливості	9 ніт	(під час світлової адаптації)
Диференціальний поріг	0,01	
Оптимальний контраст	0,6–0,95	Контраст
Максимально можливий контраст	0,2	$K_{\text{прямий}} = (B_{\text{ф}} - B_{\text{п}}) / B_{\text{ф}}$
Гострота зору	1 кутова хвилина	де $B_{\text{ф}}$ – яскравість фону, $B_{\text{п}}$ – яскравість предмета
Мінімальні розміри елементів відображення	30–40'	
Довготривалість зорової фіксації	0,25–0,65 с	
Латентний період	160–240 с	
Інерція зору	0,2–0,5 с	
Часовий поріг	0,1–0,2 с	
Інтервал між сигналами	0,2–0,5 с	
Критична частота мигання (КЧМ)	15–25 Гц	Оптимальна частота мигання (ОЧМ) 40–50 Гц

1	2	3
Час адаптації до темноти	40 хв	
Час світлової адаптації	10 сек	
Зовнішня освітленість, при якій збільшується швидкість розпізнавання:		
а) під час прямого контрасту	200–500 люкс	
б) під час зворотного контрасту	5–8 люкс	

б) слуховий аналізатор

Основні характеристики	Величина
Частотна чутливість	16–20000 Гц
Спектр людської мови	20–3500 Гц
Діапазон звукового тиску	$2 \cdot 10^{-4} - 2 \cdot 10^{-2}$ дін/см ²
Нижній поріг:	
а) при 2000 Гц	10 дБ (+0,0002 дін/см ²)
б) при + 50 Гц	40 дБ
Верхній поріг	120–130 дБ
Інтенсивність мови	40–100 дБ
Диференційований поріг дорівнює 0,1	(0,3–0,7 дБ)
Диференційований частотний поріг	2–5 Гц
Латентний період	120–180 мсек
Часовий період	50 мсек
Просторовий період	10–20°
Необхідне перевищування інтенсивності мови над шумом	6 дБ
Інтервал між короткими звуками (5–10 мсек)	30–40 мсек
Між нормальними звуками (50 сек)	3 мсек
Оптимальний темп мови	120 слів за хв

в) тактильний аналізатор

Основні характеристики	Величина	Примітка
Нижній поріг	3–10 г/мм ²	Мінімальний тиск, який необхідний для виникнення відчуття початкової величини тиску подразника
Верхній поріг	300 г/мм ²	
Диференційований поріг	0,07	
Латентний період	139 мсек	
Просторовий поріг	1,1–67 мм	Відстань між двома точками, при подразненні яких виникає відчуття двох доторкань

5. Як відомо, І. М. Сеченов визначав пам'ять як наріжний камінь психічного розвитку людини. Зробіть психологічне обгрунтування цього положення.

6. Чому американський психолог Дж. Міллер назвав число сім магічним?

7. Визначте основні види пам'яті та їхні особливості.

8. Зробіть психологічний аналіз основних етапів логічного запам'ятовування.

1. Усвідомлення мети запам'ятовування
2. Розуміння смислу матеріалу, що запам'ятовується
3. Аналіз матеріалу
4. Виокремлення найбільш суттєвих думок
5. Узагальнення
6. Запам'ятовування узагальненого матеріалу

9. Автоконтрольний блок

Мислення — це, абстрактне, узагальнене, явищ навколишнього світу, їх, та існуючих між ними зв'язків, здійснюване шляхом, (аналізу й синтезу, порівняння й розрізнення, суджень і умовиводів, абстракції, узагальнення та ін.)	- пізнання - суті - опосередковане - розумових операцій
---	--

10. Назвіть з перелічених нижче мислительних операцій “зайву”:

- а) аналіз;
- б) ілюзія;
- в) синтез;
- г) порівняння;
- д) узагальнення;
- е) абстракція;
- ж) конкретизація.

11. Зробіть порівняльний аналіз перелічених нижче основних форм мислення:

- а) поняття;
- б) судження;
- в) умовивід.

12. Види мовлення та їхні особливості.

13. Зробіть аналіз основних функцій мовлення.

14. Автоконтрольний блок

Емоції – це психічне у формі безпосереднього неупередженого життєвого змісту явищ і ситуацій, зумовленого їх об'єктивних до потреб суб'єкта	- відношенням - переживання - властивостей - відображення
--	--

15. До почуттів не належить така з наведених характеристик:

- а) невичерпність форм існування і прояву;
- б) тісний зв'язок із практичною діяльністю;
- в) не завжди чітке усвідомлення пережитого;
- г) залежність від психофізіологічних особливостей воїна;
- д) суперечності різних переживань (амбівалентність);
- е) велика сила дії на оточення;
- ж) сенситивність;
- з) пластичність;
- і) фазовість.

16. Компоненти вольового акту військовослужбовця.

17. Характеристика основних вольових якостей військовослужбовця.

Консультації. Правильні відповіді: 3д; 10б; 15ж.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте поняття дисциплінованості воїна. Військова дисципліна як об'єкт психологічного аналізу.
2. Психологічна характеристика системи дисциплінування особового складу військової частини, її структура.
3. Вимоги директивних документів до військової дисципліни і її психологічного супроводження.
4. Психологічний аналіз і оцінка впливу особливостей умов служби та побуту в різних видах Збройних сил України, службового становища, етнічного та регіонального походження військовиків, їх рівня освіти, релігійно-конфесійної орієнтації та строків служби на рівень їх особистої дисциплінованості і стан дисципліни у військовій частині.
5. Причини та передумови порушень дисципліни. Психологічні особливості різних видів військової дисципліни (повсякденної діяльності, бойового чергування, несення вартової та внутрішньої служби та ін.).

6. Шляхи, засоби та психологічні умови зміцнення військової дисципліни.
7. Розробка психологом методики вивчення стану дисципліни серед особового складу, проведення психологічних та організаційних заходів щодо її зміцнення.

Тема 6. Проблема військового колективу та його структура

1. Військовий колектив, його психологічна структура та діагностика.
2. Характеристика соціально-психологічних явищ військового колективу (колективні потреби, інтереси, цілі, думки, настрої, традиції, звичаї та ін.).
3. Напрями та методи психодіагностики соціально-психологічних явищ у військових колективах.
4. Природа та динаміка перебігу соціально-психологічних процесів у військовому колективі.
5. Особливості внутрішньокорпоративних відносин в умовах військової діяльності.
6. Групова єдність військового колективу як ціннісно-орієнтаційна єдність підрозділу.
7. Соціально-психологічний клімат військового колективу. Діагностика його станів та методи регуляції.
8. Оцінювання психологічного стану військового підрозділу. Особливості застосування методики оцінювання психологічного стану військового підрозділу.

Література: основна [3; 4; 13; 18; 25; 28; 30; 37; 52];
додаткова [4]

Теми рефератів

1. Військовий колектив, його психологічна структура, діагностика та характеристика соціально-психологічних явищ військового колективу.
2. Групова єдність військового колективу, природа та динаміка, перебігу соціально-психологічних процесів у військовому колективі. Особливості внутрішньокорпоративних відносин в умовах військової діяльності.
3. Оцінювання психологічного стану військового підрозділу. Особливості застосування методики оцінювання психологічного стану військового підрозділу.

4. Соціально-психологічний клімат військового колективу. Діагностика його станів та методи регуляції.

Тести та завдання для самоконтролю

1. З перелічених нижче концепцій малої групи до зарубіжних психологічних концепцій групи не належить:

- а) теорія поля;
- б) інтеракціоністська концепція;
- в) теорія систем;
- г) соціометрична концепція;
- д) психоаналітична орієнтація;
- е) загальнопсихологічний підхід;
- ж) емпірично-статистичний напрямок;
- з) формально-модельний підхід;
- і) теорія підкріплення;
- к) організаційно-управлінський підхід.

2. Дайте визначення:

- Умовні групи – це
- Реальні групи – це
- Формальні групи – це
- Неформальні групи – це
- Первинні групи – це
- Вторинні групи – це
- Організовані групи – це
- Неорганізовані групи – це

3. Автоконтрольний блок

Колектив – це найвищий рівень розвитку групи. Під терміном “колектив” розуміють....., що..... в процесі..... спільної діяльності високого..... розвитку	- досягла - соціально бажаної - групу людей - рівня
---	--

4. Зробіть психологічний аналіз основних соціально-психологічних і непсихологічних якостей колективу.

- а) згуртованість;
- б) оптимістичний соціально-психологічний клімат;
- в) висока потенційна ефективність;
- г) якість виконання суспільно корисної функції;
- д) ступінь відповідності життєдіяльності групи соціальним очікуванням, загальнолюдським цінностям;

е) здатність групи забезпечувати кожному своєму члену всебічний розвиток власних здібностей.

5. Вилучіть “зайвий” показник згуртованості групи:

- а) стиль лідерства;
- б) процес прийняття групових рішень;
- в) характер взаємовідносин між членами групи;
- г) ступінь подібності в настановах і поглядах щодо спільної діяльності та емоційних переживань;
- д) референтність;
- е) особистісні особливості членів групи та їх психофізіологічна сумісність;
- ж) результати спільної діяльності тощо.

6. Який соціальний і психологічний смисл ви вкладаєте в поняття “група”, “мала соціальна група” і “колектив”?

7. Доведіть, що поняття “мала соціальна група” відрізняється від поняття “колектив”.

Консультація. Правильна відповідь: 5д.

Питання для самоконтролю

1. Психологічна структура та діагностика військового колективу.
2. Зробіть повну характеристику таких соціально-психологічних явищ військового колективу, як колективні потреби, інтереси, цілі, думки, настрої, традиції, звичаї та ін.
3. Напрями та методи психодіагностики соціально-психологічних явищ у військових колективах.
4. Природа та динаміка, перебігу соціально-психологічних процесів у військовому колективі.
5. Що включає в себе поняття “групова єдність військового колективу”?
6. Роль соціально-психологічного клімату військового колективу. Діагностика його станів та методи регуляції.
7. Способи оцінювання психологічного стану військового підрозділу. Особливості застосування методики оцінювання психологічного стану військового підрозділу.

Тема 7. Соціально-психологічні проблеми управління військовими підрозділами

1. Психологія військового колективу як об'єкта управління.
2. Ознаки військового колективу як певного рівня розвитку військового підрозділу.
3. Особливості структурно-функціонального аналізу військового колективу в сучасних умовах та його вплив на систему управлінської діяльності.
4. Управління процесами інтеграції, диференціації та взаємодії воїнів в умовах військової служби.
5. Неформальна структура колективу та її вплив на соціально-психологічний клімат. Стилі управлінської діяльності офіцера.
6. Методи управління військовими підрозділами.
7. Системно-суб'єктний аналіз колективної психології, підходи до класифікації явищ і процесів у військовому підрозділі, соціально-психологічна характеристика, психологічна структура військового підрозділу.
8. Сутність, психологічна структура та зміст діяльності керівника військового підрозділу, характеристика його особистісних якостей.
9. Методика визначення професійно важливих якостей, необхідних для управлінської діяльності офіцера.

Література: основна [7; 18; 27; 35; 39; 42; 43; 52];
додаткова [5]

Теми рефератів

1. Психологія військового колективу як об'єкта управління, його ознаки та особливості структурно-функціонального аналізу в сучасних умовах та його вплив на систему управлінської діяльності.
2. Неформальна структура колективу та її вплив на соціально-психологічний клімат. Стилі та методи управління військовими підрозділами.
3. Діяльність керівника військового підрозділу, характеристика його особистісних якостей та професійно важливих якостей, необхідних для управлінської діяльності офіцера, її сутність, психологічна структура та зміст.

Тести та завдання для самоконтролю

1. Автоконтрольний блок

Конфлікт — це протилежно спрямованих, між собою у свідомості окремо взятого індивіда, в міжособистісних або у міжособистісних взаємовідносинах індивідів або груп людей, пов'язаних з гострими переживаннями	- несумісних - емоційними - зіткнення - тенденцій - взаємодіях
--	--

2. Міжособистісний конфлікт — це ситуація, де дійові особи мають на меті несумісні цілі та реалізують протилежні цінності або одночасно прагнуть досягнення такої мети, якої може досягти тільки одна із сторін. Ці конфлікти можна класифікувати за такими напрямками:

- а) за результатом “корисності”: конструктивний і стабілізуючий;
- б) за мотивацією: позитивний і негативний;
- в) за обсягом: широкі та локальні;
- г) за керованістю: керовані та некеровані;
- д) за часом протікання: короткострокові, довгострокові, разові та повторні;
- е) за кількістю учасників: особистість — особистість, особистість — група; дві або більше групи одного військового колективу;
- ж) за джерелом виникнення: об’єктивні та суб’єктивні, істинні та хибні;
- з) за формою вираження: вербальні та невербальні, внутрішні й зовнішні, організаційні та неорганізаційні, навмисні і спонтанні тощо;
- і) за типом структурних взаємовідносин: конфлікти по “вертикалі” і по “горизонталі”;
- к) за силою емоційного впливу на учасників конфлікту: сильні та слабкі;
- л) за результативністю: позитивний та негативний.

Дайте соціально-психологічну оцінку цих видів міжособистісних конфліктів і спробуйте визначити стратегію власних дій у відповідних ситуаціях.

Всю сукупність причин конфліктів можна розділити на три великі групи. Нижче викладено основні причини конфліктів у цих групах. Визначіть назви цих груп.

а).....

Наявність у підрозділі соціально незрілих осіб; відсутність свідомої дисципліни в окремих військовослужбовців; зниження престижу військової служби і, як наслідок, — низька мотивація до військової служби; негативні риси характеру окремих членів військового колективу, які межують з хворобливістю, дезорганізованістю колективу, низький рівень його розвитку; відсутність елементарних знань з психології; негативні традиції, які формувалися ще в різноманітних цивільних організаціях та установах; психологічна несумісність воїнів тощо.

б).....

Недоліки в організації життєдіяльності підрозділу; низький рівень бойової та гуманітарної підготовки; недостатня підготовленість, малодосвідченість окремих керівників військових підрозділів, відсутність навичок керування; невідповідність стилю керування командирів підрозділів рівню зрілості військового колективу; не найкращий розподіл особового складу за посадами; недоліки в організації виховання особового складу підрозділу; недоліки у забезпеченні особового складу різними видами постачання тощо.

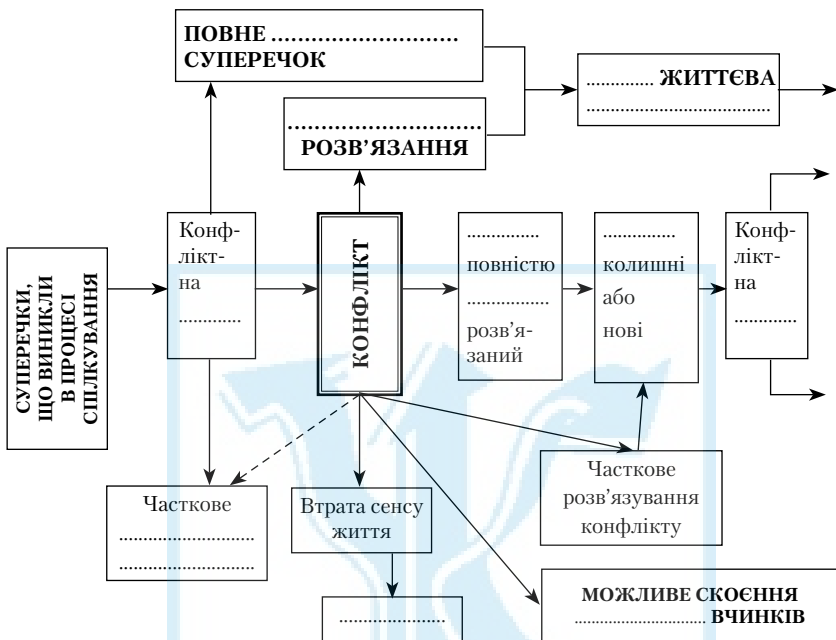
в).....

Недостатня моральна вихованість окремих військовослужбовців, яка проявляється у грубості та неправдивості, неповазі до загальнолюдських цінностей, порушенні правил спілкування; приниження власної гідності військовослужбовців; наявність негативних традицій, хибне розуміння товариства, пияцтво, низький рівень культури мовлення; відсутність особистого прикладу офіцерів та сержантів тощо.

3. Проаналізуйте основні стилі розв'язання конфліктів у військовому середовищі (на конкретному прикладі з життя військового підрозділу).

4. Охарактеризуйте основні напрями роботи офіцерів щодо попередження та усунування конфліктів у військовому середовищі.

5. Автоконтрольний блок

Консультація. Правильна відповідь до завдання 2: а) соціально-психологічні причини; б) організаційні причини; в) морально-етичні причини.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи є складовою навчального процесу, активною формою самостійної роботи студентів.

Під час виконання контрольної роботи студенти закріплюють теоретичні знання з дисципліни "Військова психологія". Ступінь оволодіння теоретичними знаннями студенти доводять розв'язанням практичних задач.

Контрольна робота повинна відображати окремі теоретико-практичні проблеми з відповідної дисципліни і виконуватися студентом після вибору ним тієї чи іншої теми (завдання). Виходячи зі специфічних особливостей навчальних дисциплін, контрольна робота виконується

у формі реферату або контрольного завдання (в якому розв'язується конкретна аналітична ситуація). В окремих випадках не виключається поєднання вказаних двох форм контрольної роботи.

Контрольна робота у формі завдання з відповідної навчальної дисципліни є логічно сформульованим і поставленим у проблемному плані конкретним науковим завданням, що виражається в пошуку можливих варіантів і шляхів його розв'язання.

Незважаючи на різноманітність контрольних завдань, зумовлених специфікою відповідних навчальних дисциплін, алгоритм їх виконання містить:

- 1) уточнення завдання, виявлення необхідних джерел для роботи над ним;
- 2) виявлення тенденцій розвитку процесів, що впливають із завдання, їх теоретичне обґрунтування та оцінка;
- 3) здійснення конкретного розв'язання завдання (власний варіант), його пояснення та інтерпретація;
- 4) формулювання заключних висновків з викладанням прогнозу розвитку процесу (явища) в перспективі.

Контрольна робота виконується студентами самостійно. Вона повинна бути викладена логічно і технічно правильно оформлена. Робота пишеться чітким і розбірливим почерком, допускається також друкований або комп'ютерний її варіант. На кожній сторінці необхідно залишити поля, а сторінки, крім того, мають бути пронумеровані. Обсяг контрольної роботи у формі реферату не повинен перевищувати 12–18 сторінок, а у формі контрольного завдання — 3–5 сторінок. В кінці роботи наводиться список використаних літературних джерел, ставиться підпис студента і дата виконання.

Виконана робота повинна бути відправлена до Академії, її інститутів чи деканатів не пізніше ніж за 1 місяць до початку сесії. Контрольна робота рецензується викладачем та оцінюється ним, як правило, за п'ятибальною шкалою. В разі отримання негативної оцінки робота разом з рецензією повертається студенту на доопрацювання, після чого з урахуванням зауважень передається для повторної перевірки разом з рецензією. Якщо контрольна робота виконана без дотримання рекомендацій або не повністю, вона повертається студенту без перевірки на доопрацювання.

Зразок оформлення титульного аркуша контрольної роботи

Індекс групи _____

Прізвище, ім'я, по батькові студента

Домашня адреса _____

Найменування організації, посада _____

Контрольна робота

з дисципліни: _____

за темою (розділом навчального плану): _____

Прізвище та ініціали викладача _____

Київ 200__

Приклад складання плану контрольної роботи реферативного типу

ПЛАН КОНТРОЛЬНОЇ (РЕФЕРАТИВНОЇ) РОБОТИ за темою “Здібності керівника та його авторитет”

Вступ	3
1. Здібності керівника та їх характеристика	
а) професійно-психологічна підготовленість	4
б) організаторські здібності.....	7
в) педагогічні здібності	10
2. Авторитет керівника в колективі	
а) вплив авторитету на ефективність керівництва.....	12
б) риси особистості авторитетного керівника	14
в) шляхи формування авторитету	15
Висновки	18
Список літератури	19

Виклад змісту контрольної роботи

Зібраний, вивчений і опрацьований матеріал за темою викладається відповідно до запропонованого плану контрольної роботи, за яким кожний розділ починається з нової сторінки.

Сторінки нумеруються у правому верхньому куті. Таблиці, схеми, рисунки повинні мати назву. На конкретні дані з першоджерел робляться посилання.

Із додержанням перелічених вимог контрольна робота подається на факультет заочної (дистанційної) форми навчання Міжрегіональної Академії управління персоналом у термін, визначений графіком.

Вказівки до написання реферату

Написання реферату є складовою навчального процесу, активною формою самостійної роботи студентів.

Під час написання реферату студенти закріплюють теоретичні знання з дисципліни “Військова психологія”. Ступінь оволодіння теоретичними знаннями студенти доводять розв’язанням практичних задач.

Зібраний, вивчений і опрацьований матеріал за темою викладається відповідно до запропонованого плану написання реферату, за яким виклад кожного питання починається з нової сторінки.

Сторінки нумеруються у правому верхньому куті. Таблиці, схеми, рисунки повинні мати назву. На конкретні дані з першоджерел робляться посилання.

Із додержанням перелічених вимог до написання реферату подається на факультет заочної, денної, дистанційної (залежно від форм навчання студента) форми навчання Міжрегіональної Академії управління персоналом у термін, визначений графіком.

Особливу увагу слід приділяти оформленню реферату, обсяг якого не повинен перевищувати 20 сторінок друкованого тексту. В разі виконання в рукописному вигляді почерк має бути охайним, розбірливим. Сторінки тексту нумерують. Наприкінці тексту додається список використаної літератури, оформлений з дотриманням стандартів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Айзенк Г. Ю.* Проверьте свои способности. — М.: Педагогика, 1992.
2. *Антипина Г. С.* Теоретико-методологические проблемы исследования малых групп. — Л.: Изд-во ЛГУ, 1982.
3. *Анастаси А.* Психологическое тестирование. — М., 1982.
4. *Андреева Г. М.* Социальная психология. — М.: Изд-во МГУ, 1988.
5. *Ануфриева Н. М., Зеленская Т. Н., Зелинский Г. М.* Социальная психология. — К.: МАУП, 1988.
6. *Анциутов А. А., Мальшев А. А., Филиппонский П. П.* Методы изучения социально-психологических явлений в полку (на корабле). — М.: ВПА, 1983.
7. *Барабанищikov А. В. и др.* Проблемы психологии воинского коллектива. — М, 1971.
8. *Бойко В., Ковалев А.* Социально-психологический климат коллектива и личности. — М.: Мысль, 1983.
9. *Бородхин Ф. М., Корян Н. М.* Внимание! Конфликт! — Новосибирск, 1983.
10. *Введение в психологию.* — М., 1995.
11. *Возрастная и педагогическая психология / Под ред. А. В. Петровского.* — М., 1979.
12. *Военная психология.* — М.: Воениздат, 1972.

13. *Вопросы* психологического коллектива сотрудников ОВД. — М., 1981.
14. *Военная педагогика и психология*. — М.: Воениздат, 1985.
15. *Годфруа Ж.* Что такое психология? — М.: Мир, 1992. — Т. 2.
16. *Головаха Е. И., Панина Н. В.* Психология человеческого взаимовнимания. — Харьков, 1989.
17. *Директивні документи ЗСУ щодо ППД.*
18. *Донченко Е. А., Титаренко Т. М.* Личность: конфликт, гармония. — К., 1987.
19. *Дружинин А. В., Конторов А. С., Конторов М. Д.* Введение в теорию конфликта. — М., 1989.
20. *Зимичев А. М.* Психология психологической борьбы. — СПб.: Санта, 1993.
21. *Игошев К. Е.* Опыт социально-психологического анализа личности несовершеннолетнего правонарушителя. — М., 1967.
22. *Ишмуратов М. Н.* Конфлікт і згода. — К., 1996.
23. *Карнеги Д.* Как приобретать друзей и оказывать влияние на людей. — К., 1989.
24. *Ковалевский В. М.* Военная профессиология: проблемы, теория и практика. — М., 1983.
25. *Кон И. С.* Психология юношеского возраста. — М., 1979.
26. *Корнев М. Н.* Соціальна психологія. — К., 1986.
27. *Корнев М. Н., Коваленко А. Б.* Соціальна психологія. — К., 1995.
28. *Корнелиус Х., Фэйр Ш.* Выиграть может каждый. Как разрешать конфликты. — М., 1992.
29. *Космолинская Ф. П., Деревянко В. А.* Утомление летного состава. — М., 1962.
30. *Котик М. А.* Психология и безопасность. — Таллинн: Валгус, 1981.
31. *Кричевский Р., Дубовская Е.* Психология малой группы. — М.: Изд-во МГУ, 1991.
32. *Крутецкий В. А.* Психология. — М., 1986.
33. *Леонтьев А. Н.* Деятельность. Сознание. Личность. — М., 1975.
34. *Личность* воина: методика психофизиологического и психоаналитического обследования. — М.: ВПА, 1990.
35. *Немов Р. С.* Психология. — М., 1990.
36. *Немов Р. С.* Социально-психологический анализ эффективной деятельности коллектива. — М., 1984.
37. *Обозов Н. Н.* Психология межличностных отношений. — К., 1990.

38. *Общая психология.* — М., 1986.
39. *Основы военно-морской психологии.* — М., 1977.
40. *Основы социально-психологической теории.* — М., 1995.
41. *Парыгин Б. Д.* Основы социально-психологической теории. — М., 1971.
42. *Перевалов В. Ф.* Воинский коллектив, динамика отношений. — М., 1991.
43. *Подольяк Я. В.* Личность и коллектив. — М., 1989.
44. *Психология.* — М.: Физкультура и спорт, 1987.
45. *Роберт А., Тильман Ф.* Психология индивида и группы. — М., 1988.
46. *Скотт Д. Г.* Конфликты и пути их преодоления. — К., 1991.
47. *Социальная психология.* — Л.: Изд-во ЛГУ, 1979.
48. *Социальная психология / Под ред. Е. С. Кузьмина.* — Л., 1979.
49. *Социальная психология / Под ред. А. В. Петровского.* — М., 1987.
50. *Социальная психология личности.* — М., 1979.
51. *Таранов П. С.* Приемы влияния на людей. — Симферополь, 1995.
52. *Татенко В. О.* Як стати і бути лідером: поради психолога. — К., 1996.
53. *Теоретические и методологические проблемы социальной психологии.* — М., 1982.
54. *Фишер Р., Юри У.* Путь к согласию или переговоры без поражения: Пер. с англ. — М.: Наука, 1990.
55. *Фроян Э.* Анатомия человеческой деструктивности. — М., 1994.
56. *Чмут Т. К.* Культура спілкування. — Хмельницький, 1996.
57. *Шевандрин Н. И.* Социальная психология в образовании. — М., 1995.

Додаткова

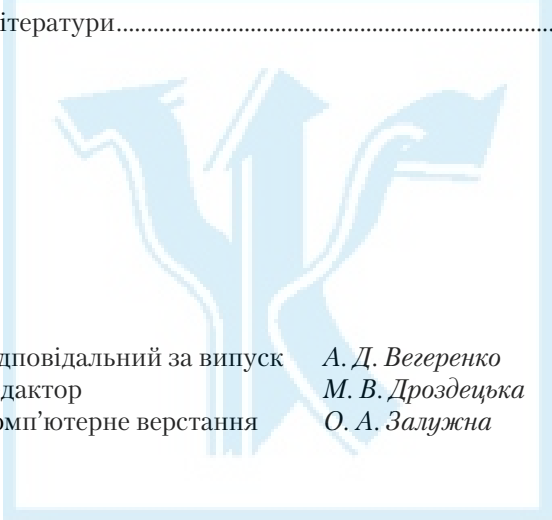
1. *Закон України “Про Збройні сили України” від 6 грудня 1991 р. № 1935-12 // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 9. — С. 106*
2. *Закон України “Про оборону України” від 5 жовтня 2000 р. № 2020-III.*
3. *Закон України про внесення змін і доповнень до закову України “Про оборону України” // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 44. — С. 106.*

4. Закон України “Про загальний військовий обов’язок і військову службу” від 25 березня 1992 р. № 2232-ХІІ (в ред. Закону № 776-ХІV від 18.06.99) // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 33. — Ст. 270, із змінами, внесеними постановою Верховної Ради України від 19 листопада 1993 р. // Військове законодавство України та право. — К., 1994. — С. 36– 46.
5. Закон України “Про військові навчальні заклади” // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 9.
6. Закон України “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей” від 20 грудня 1991 р. № 2011-ХІІ.
7. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 р.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Військова психологія” ...	4
Методичне забезпечення самостійної роботи студентів.....	5
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Військова психологія”	6
Вказівки до виконання контрольної роботи.....	30
Список літератури.....	34

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *М. В. Дроздецька*
Комп'ютерне верстання *О. А. Залужна*

МАУП

Зам. № ВКЦ-3368

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП